Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE

EUE Paavilainen Marika(UM), Nummelin Marjo(UM)

NEUVOSTORAPORTTI EUE2015-03208

03.11.2015

JULKINEN

Asia
Neuvostoraportti; ympäristöneuvosto 26.10.2015

Kokous
Ympäristöneuvosto 26.10.2015

Ympäristöneuvostossa 26.10.2015 ministerit kävivät suuntaviivakeskustelun komission ehdotuksesta päästökauppadirektiivin uudistamiseksi. Komission ehdotus julkistettiin 15.7.2015, ja sen käsittely on käynnistetty neuvoston ympäristötyöryhmässä syyskuussa. Keskeinen kysymys neuvotteluissa tulee olemaan kysymys ns hiilivuotolistan uudistamisesta. Esillä oli myös kysymys pienten toimijoiden hallinnollisen taakan keventämisestä.

Ministerit keskustelivat eurooppalaisen ohjausjakson viherryttämisestä erityisesti ympäristölle haitallisten tukien luopumisen esteistä, EU:n politiikkojen tuesta siirtymisessä kiertotalouteen sekä ympäristölainsäädännön soveltamista tehostavista toimista.

Lounaalla ympäristö- ja kehitysministerit keskustelivat Agenda 2030:sta ja kestävän kehityksen tavoitteista. Lounaan jälkeen ympäristöministerit jatkoivat samasta aiheesta painottaen eri politiikkojen johdonmukaisuutta ympäristötavoitteiden näkökulmasta.

Muina asioina informoitiin kansainvälisten ilmastokokouksen tuloksista sekä kolme jäsenmaata (UK, DE, NL) esittelivät ”Make it Work” aloitteen, johon toivovat muiden maiden osallistuvan. Aloitteen tavoitteena on vaihtaa kokemuksia jäsenmaiden hyvistä käytännöistä ja lisätä yhteistyötä EU:n ympäristölainsäädännön toimeenpanon tehostamiseksi. Lisäksi ministerit kävivät pitkän keskustelun todellisten ajonaikaisten päästöjen ja ajoneuvojen päästöjenrajoitusjärjestelmien manipuloinnista kahden tiedonannon pohjalta (AT ja DE sekä BE). Komissaari Elżbieta Bieńkowska osallistui keskusteluun. +++

Esityslistan hyväksyminen

Esityslistaehdotus hyväksyttiin muutoksetta.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Hyväksyttiin A-kohtien luettelo.

Lainsäädäntökäsittelyt

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kustannustehokkaiden päästövähennysten ja vähähiilisyyttä edistävien investointien edistämiseksi (ensimmäinen käsittely)

– Suuntaviivakeskustelu

Ympäristöneuvosto kävi suuntaviivakeskustelun komission ehdotuksesta päästökauppadirektiivin uudistamiseksi. Komission ehdotus julkistettiin 15.7.2015, ja sen käsittely neuvoston ympäristötyöryhmässä on käynnistynyt syyskuussa.

Valtaosa jäsenmaista kiitteli komission ehdotusta siitä että se vastaa hyvin lokakuun 2014 Eurooppa-neuvoston päätelmiä 2030 ilmasto- ja energiapaketista. Päästökauppajärjestelmän keskeistä roolia EU:n ilmastopolitiikassa korostettiin yleisesti. Useat myös totesivat, että komission ehdotuksessa on saavutettu hyvä tasapaino ympäristökunniahimon ja kilpailukyvyn säilyttämisen välillä. Useimmilla jäsenmailla kannanmuodostus ja on kuitenkin vielä kesken, eli keskustelu pysyi melko yleisellä tasolla (esim. suurista jäsenmaista DE näkemykset vielä varsin alustavia ja yleisiä). Useat jäsenmaat viittasivat myös Pariisin joulukuussa järjestettävän ilmastokokouksen tuloksiin ja niiden merkitykseen ehdotuksen käsittelyssä.

Yksi keskeinen kysymys neuvotteluissa tulee selvästi olemaan kysymys ns. hiilivuotolistan uudistamisesta. Komissio on ehdottanut mallia, jossa täysimääräisen 100% ilmaisjaon piirissä olisivat ne toimialat, jotka täyttävät ehdotuksessa asetetut merkittävän hiilivuotoriskin kriteerit. Muille toimialoille ilmaisjaon osuus olisi 30%. FI totesi hiilivuodon ja energiaintensiivisen teollisuuden kilpailukyvyn suojaamisen olevan keskeinen kysymys ja piti komission ehdotusta tältä osin oikeansuuntaisena. UK, FR, CZ ja SK olivat ennen neuvostoa julkistaneet yhteisen positiopaperin hiilivuotolistan porrastamisesta ja ottivat tämän esiin puheenvuoroissaan; niiden mukaan komission ehdottama malli ei riittävän hyvin vastaa tarpeeseen kohdistaa ilmaisjakoa sitä eniten tarvitseville toimialoille, joten ne katsovat tarvittavan useampia ilmaisjaon tasoja. Tällöin voitaisiin niiden mukaan vähentää tarvetta poikkisektoraalisen korjauskertoimen käytölle. Myös BE, NL ja SE totesivat tarpeelliseksi kohdistaa ilmaisjako kaikkein eniten tarvitseville toimialoille, ja tältä osin toivottivat porrastettua mallia koskevan ehdotuksen tervetulleeksi ja totesivat perehtyvänsä siihen tarkemmin; myös muutamat muut (ES, IE) suhtautuivat neljän maan ehdotukseen alustavan positiivisesti. Myös Visegrad-maiden (SK ja CZ lisäksi HU, PL, RO, BU) yhteisessä julkilausumassa ilmaistaan valmius tarkastella useampia hiilivuotoluokkia.

FR totesi että päästökauppajärjestelmien kehittäminen muissa maissa tulee ottaa myös huomioon etenkin pohdittaessa hiilivuodon riskiä. DE totesi tässä vaiheessa ainoastaan että hiilivuodon estäminen ja kilpailukyvyn säilyttäminen on sille tärkeää, mutta tarkempia kantoja sillä ei vielä ole. Muutamat jäsenmaat korostivat että hiilivuodon riski on erityisen suuri Euroopan raja-alueilla (LT, RO, HR, GR). PL totesi että eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä tulisi tarkastella maaliskuun 2016 Eurooppa-neuvostossa Pariisin kokouksen valossa ja että markkinavakausvarantoon siirrettäviä päästöoikeuksia tulisi olla mahdollista käyttää eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyvyn tukemiseen. BE katsoi että ilmaisjakoon tulisi osoittaa enemmän päästöoikeuksia kuin mitä komissio ehdottaa. Myös AT halusi vielä tarkempia tietoja komissiolta siitä miten se on päätynyt ehdottamaansa jakoon huutokaupattavien päästöoikeuksien ja ilmaisjaon suhteen. Useat jäsenmaat ilmaisivat myös haluavansa lisäinformaatiota komissiolta ilmaisjaon pohjana olevien vertailuarvojen päivittämisestä ja totesivat tarkastelevansa vielä ehdotuksen yksityiskohtia tältä osin.

ES, LV, IT, PT, SK, HR peräänkuuluttivat epäsuorien kustannusten kompensaation

harmonisointia ja katsoivat komission ehdotuksen olevan tältä osin riittämätön. UK puolusti komission ehdotusta tältä osin.

Innovaatiorahaston (entinen NER300) laajentaminen kattamaan myös teollisuuden vähähiili-innovaatiot toivotettiin laajasti tervetulleeksi. Useat pienet jäsenmaat peräänkuuluttivat nykyistä parempia mahdollisuuksia myös pienten hankkeiden rahoittamiseen; useat pienemmät maat korostivat myös maantieteellistä tasapainoa rahoituksen kohdentamisessa. LV mielestä rahoitusta pitäisi voida myöntää myös päästökauppasektorin ulkopuolisille sektoreille. UK ja SK korostivat hiilen talteenottoa ja varastointia (CCS) koskevien hankkeiden rahoittamista. PL korosti puolestaan hiilen talteenottoa ja käyttöä (CCU).

Modernisaatiorahaston osalta useimmat niistä maista, joita rahasto koskee, korostivat omaa päätäntävaltaansa rahoituksen kohdentamisessa. Useat muut jäsenmaat puolestaan korostivat tarvetta läpinäkyvyyteen ja hyvään hallintoon, ja korostivat EIB:n roolia, ja painottivat sitä että rahaston tulee aidosti tukea EU:n 2030 ilmasto- ja energiapaketin tavoitteita ja painopisteitä; DE, SE ja DK painottivat etenkin uusiutuvaa energiaa, energiatehokkuutta ja energiainfrastruktuuria. ES muistutti myös EU:n monivuotisen rahoituskehyksen ilmastorahoitusmahdollisuuksista.

Useat jäsenmaat ottivat esiin myös tarpeen pienten toimijoiden hallinnollisen taakan keventämisestä.

Pj-maa Luxemburg oli neuvostoa varten laatimissaan kysymyksissä kiinnostunut tietämään olisivatko jäsenmaat valmiita sitoutumaan huutokauppatulojen käyttämiseen kolmansien maiden ilmastorahoitukseen. Kaikki tämän asian puheenvuorossaan maininneet jäsenmaat, ml FI, korostivat että jäsenmaat päättävät itse päästökauppajärjestelmän huutokauppatulojen käyttämisestä, ja että niiden käyttäminen ilmastotoimiin kolmansissa maissa on vapaaehtoista – monet totesivat näin jo tekevänsä. Muutamat itäisen Euroopan maat muistuttivat myös, että YK:n ilmastosopimuksen rahoitusvelvoitteet eivät koske kaikkia jäsenmaita.

UK, DE ja SE korostivat, että aikaisemmin tänä vuonna hyväksytty markkinavakausvarannon perustamista koskeva ehdotus on tärkeä osa päästökaupan vahvistamista, ja tulee pitää huoli siitä, että sen vaikuttavuutta ei heikennetä; ne myös painottivat, ettei varantoon siirrettäviä allokoimattomia päästöoikeuksia tule palauttaa markkinoille. PL, RO ja HU muistuttivat vastustaneensa markkinavakausvarannon aikaisempaa käynnistämistä.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Eurooppalaisen ohjausjakson viherryttäminen: ympäristön kannalta haitalliset tuet ja ympäristölainsäädännön täytäntöönpano

Keskustelu

Ministerit keskustelivat eurooppalaisen ohjausjakson viherryttämisestä. Keskustelussa oli vahvimmin esillä ympäristölle haitallisten tukien vähentämisen ja poistamisen ongelmat, joista useilla mailla oli kokemuksia. Ympäristölainsäädännössä painopisteen siirto uusien säädösten valmistelusta lainsäädännön parempaan täytäntöönpanoon sai varauksetonta kannatusta.

Puheenjohtaja oli laatinut keskustelun tueksi kysymyksiä, joissa kartoitettiin ympäristölle haitallisista tuista luopumisen esteitä, EU:n politiikkojen kuten EU 2020 tukea siirtymässä kiertotalouteen sekä ympäristölainsäädännön soveltamisen tehostamisen toimia.

Komissaari Vella korosti ympäristölle haitallisten tukien karsimisen taloudellista ja

yhteiskunnallista perustaa, tulevan kiertotalousesityksen merkitystä ja esitteli komission ajatusta uudesta raportointimenetelmästä Maaraportointiin yhteen sovitettuna yhteistyömuotona. Sen tavoitteena olisi saada jäsenmaakohtaisesti tietoja soveltamistilanteesta. Komission tavoitteena on löytää kullekin maalle sopivia ratkaisuja, joihin rikkomusmenettelyt eivät oikein tuota tulosta.

Ministerit kertoivat poikkeuksetta kannattavansa ympäristölle haitallisten tukien vähentämistä, mutta korostivat työn vaikeutta käytännössä. Tuet kytkeytyvät yleensä useammalle sektorille ja talouden viherryttämisessä ja kasvun tavoitteen täyttämisessä on ajateltava kokonaisuutta. Tämän suuntaisesti esittivät kokemuksiaan FR, BE, CZ, UK. UK totesi selkeästi, että ohjausjakso ei ole ainoa tai edes johtava keino edistää kasvua ja kilpailukykyä.

Mm DE ja LT toivoivat, että niin kansallisella kuin EU-tasollakin edetään samaan suuntaan. Politiikkojen johdonmukaisuutta edellytettiin useassa puheenvuorossa.

Fossiilisten polttoaineiden tukien lopettamiseen tähtäävän kommunikeaa otti esiin SE ja sai kannatusta.

Lähes poikkeuksetta maat kannattivat painopisteen siirtoa ympäristölainsäädännön toimeenpanoon. Ehdotettuun uuteen raportointiin esitettiin erilaisia näkökulmia. Ohjausjaksoon ja maaraportointiin liittäminen ei saanut varauksetonta kannatusta. Mm UK, IE, DE, SK.

Monet maat (LT, BG, CZ, RO, HU) liittävät EU 2020 Strategiaan ja Agenda 2030 ja uudet kestävän kehityksen tavoitteet (SDG).

Ministeri Carole Dieschbourgin yhteenveto nosti esiin jatkotyö maatalous- ja kalastusalalla komission ja jäsenmaiden yhteistyönä, politiikkojen yhdenmukaisuuden välttämättömyys sekä hyvien kokemusten vaihtamisen merkitys. Jäsenmaat jäävät odottamaan komission esityksiä raportoinnista ja etenemisen seurannasta, jotka eivät lisää työtä tai taakkaa mutta tehostavat voimassa olevan lainsäädännön soveltamista. Jatkotyön puitteet muodostuvat EU 2020 strategiasta, ilmastotavoitteista ja kestävän kehityksen tavoitteista.

Agenda 2030 kestävä kehitys "Muuttakaamme maailmamme" ja sen ympäristönäkökohdat
Keskustelu

Ministeri Carole Dieschbourg alusti asiasta tiivistämällä ympäristö- ja kehitysministereiden lounaskeskustelun. Johdonmukaisuus kansallisten ja EU-tason politiikkojen välillä on ensiarvoisen tärkeää. Kestävän kehityksen tavoitteiden toimeenpano kuuluu jokaiselle valtioille ja järjestölle. Jäsenmaat odottavat komissiolta viimeistään joulukuussa 2015 päätöksiä siitä, miten edetään samansuuntaisesti kohti yhteisiä tavoitteita. Samalla jatketaan pitkän tähtäimen työtä hiilineutraalin yhteiskunnan tavoitetta kohti. Politiikkayhteensopivuus on merkittävässä asemassa. Ilmastotavoitteet kärjessä.

Komissaari Vella korosti, että EU:n jäsenmaat ovat hyväksyneet politiikkoja, jotka auttavat pääsemään tavoitteeseen. Tässä vaiheessa on tarkistettava, että nämä politiikat ovat relevantteja tavoitteiden kannalta. Tavoite on määrittää ne alat, joilla lisäponnistuksia tarvitaan, jotta tavoitteet saavutetaan 2030 mennessä. EU:ssa on tehtävä enemmän työtä ympäristökysymysten kanssa. Koska monet keinot ovat jäsenvaltioiden käsissä, on tärkeää, että ministerit nyt keskustelevat siitä, mihin on sitouduttu. EU:n Biodiversiteettistrategian väliraportti osoittaa, että tavoitteeseen päästään mutta lisätyöllä. Valtamerien tila edellyttää toimia liikakalastuksen hillitsemiseksi, happamoituminen ja saastumisen ehkäisemiseksi. Komissio esittelee Kiertotalous -paketin joulukuun alussa. Se on tärkeä askel eteenpäin, kun vastaamme resurssihaasteeseen ja edistämme vihreää kasvua.

Eurooppalainen ohjausjakso on pääroolissa Agenda 2030 ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiselle. Komissio haluaa systemaattisesti tehdä vaikutusarvioinnit, jotta kaikista esityksistä saadaan tiedot talous-, yhteiskunta- ja ympäristövaikutusten kannalta päätöksentekoa varten. Tämä halutaan käyttöön myös kansallisella tasolla.

Ministerit (AT, CZ, DE, LV, IT) olivat tyytyväisiä siihen, että lounaalla oli varattu aikaa yhteiseen keskusteluun kehitysministereiden kanssa. Tavoitteet nähdään yhteisinä, ja siiloutuneisuudesta halutaan päästä eroon. Ministerit totesivat, että EU-tasolta puuttuu jäsennelty ja institutionalisoitu kehikko kestävän kehityksen toimeenpanolle. Osa halusi liittää kestävän kehityksen tavoitteet puheenjohtaja Junckerin nk 10 kärkihankkeen joukkoon, jotta EU:n johtava asema agenda 2030 toimeenpanossa olisi selkeä.

Puheenvuoroissa korostettiin resurssien käytön tehostamista, uusiin teknologioihin siirtymistä ja uusien työpaikkojen tunnistamista siten, että vähennetään luonnonvarojen käyttöä, tuetaan kestävää tuotantoa ja pidetään huolta, että työpaikkoja on kaikkialla Euroopassa. Työtä luotettavien, selkeiden ja ymmärrettävien indikaattoreiden käyttöön saamiseksi pidettiin tärkeänä läpinäkyvyyden ja eri tahojen sitoutumisen tueksi (EE, FI) .

Tiedon lisäämisen tarve ja laaja ja syventyvä sidosryhmäyhteistyö nähtiin edellytyksenä toimeenpanolle (HU). Tuotiin esiin tarve päivittää EU:n kestävän kehityksen strategia ja jatkaa johdonmukaista toimintaa EU:n 7 ympäristöalan toimenpideohjelman toteuttamiseksi (BG, LV, CY, BE). FI varoitti asettamasta 17 tavoitetta tärkeysjärjestykseen, koska tavoitteiden saavuttaminen edellyttää etenemistä niiden kaikkien alueilla. Ympäristö ja ekologiset tekijät otetaan huomioon kaikissa 17 tavoitteissa; mutta myös ympäristöpolitiikassa pitää toteuttaa yhdennettyjä tavoitteita ei vain ympäristön vaan myös ihmisten kannalta. Laajaa osallistumista ja yhteiskunnallista sitoutumista tukevat helppokäyttöiset ja ymmärrettävät indikaattorit. Mainittiin YK:n pääsihteerin selvitys seurantatoimista maailmanlaajuisesti ja pidettiin sitä tärkeänä. Samalla korostettiin sitä, että seurannan tulee olla mahdollisimman korkealla poliittisella tasolla (IE, SE

<u>Muut asiat</u>

Kansainväliset ilmastokokoukset

Puheenjohtajamaa ja komissio informoivat äskettäin pidettyjen kansainvälisten ilmastokokousten tuloksista. Pj on jakanut asiaan liittyen asiakirjan. Asiakohdasta ei käyty keskustelua.

Make It Work -aloite

Alankomaiden, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Saksan valtuuskuntien tiedonanto

Kolmen maan aloite on saanut usean jäsenmaan kannatuksen. Tavoitteena on yhteisytössä vaihtaa kokemuksia jäsenmaiden hyvistä käytännöistä ja toisaalta myös kokemuksista niistä tilanteista, jotka edellyttävät toimeenpanon tehostamista. Toimeenpanon tehostamisen nähtin olevan ensi sijassa jäsenmaiden toimenpide, mutta kun säädöstarkistuksiin on tarvetta siihen on perustellysti ryhdyttävä. Puheenvuoroja käyttivät NL, DE, UK, BE.
Jäsenmaiden ja komission yhteistyössä toteutetaan seurantaan ja raportointiin keskittyvä Workshop 19-20.11. Brysselissä sekä laajempi konferenssi 10-11.12. Edunburgihissa

Todelliset ajonaikaiset päästöt ja ajoneuvojen päästöjenrajoitusjärjestelmien manipulointi: vakava takaisku ilmanlaadun parantamiselle Euroopan unionissa

– Itävallan ja Tanskan valtuuskuntien tiedonanto, jota kannattavat Ranskan ja Slovenian valtuuskunnat

Belgian valtuuskunnan tiedonanto

AT, DK ja BE pitivät tärkeänä, että asia on otettu agendalle niin, että ympäristöministeritkin pystyvät ottamaan kantaa. Huomion kohde on erityisesti Diesel –autojen typpioksidipäästöissä. On todettu, että autoihin on asennettu laitteistoja, jotka tunnistavat testiolosuhteet ja asettavat päästön rajoittimet toimimaan testihetkellä, mutta ei enää ajonaikaisessa tilanteessa. Ilman laatuun ei siten ole saavutettu odotettuja parannuksia, koska tosiasiallinen päästövähennys ei ole ollut sovitun mukainen.

Kysyttiin, milloin uusi testausjärjestelmä saadaan käyttöön, ja voidaanko samalla tiukentaa diesel autojen NOX päästöjä ja saada ne samalle tasolle kuin bensa-autoille. Esitettiin huoli kuluttajien kannalta ja edellytettiin, että uudet testauskeinot ovat käytössä jo vuoden 2016 alusta. Tuotiin myös esiin tarve vahvistaa markkinaseurantaa siten, että tulevaisuudessa voidaan estää poikkeamat EU normeista. EU:n on osoitettava, että se kykenee ratkaisemaan ongelmia.

Puheenvuoroja käyttivät em lisäksi DE, PL, HR, FR, RO, CZ, IT, ES, MT, NL, UK, GR, SL, HU ja LV.

Komissaari Elżbieta Bieńkowska kiitti maita asian esille ottamisesta ja puheenvuoroista. Hän pitää tärkeänä, että asia tutkitaan ja sitten tehdään riittävät johtopäätökset niin kansallisella tasolla kuin EU:ssakin. Uusia testaussäännöksiä on valmisteltu keväästä 2015 alkaen. Komiteamenettelyssä tekninen komitea päättää 29.10.2015 täytäntöönpanon puitteista. Komissaari vetosi, että maiden edustajat komiteassa ovat tietoisia siitä, että tästä päätöksestä riippuu pystytäänkö etenemään uusien testausmenetelmien käyttöön ottoon vuoden 2016 alussa.

Suomen edustajat
Ministeri Tiilikainen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite CM 4118/15, 12768/1512790/15 REV 112809/15

Asiasanat	ilmansuojelu, ilmastonmuutos, liikennepolttoaineet, ympäristö, ympäristönsuojelu, Coreper I, Agenda 2030 kehitys, EU2020-strategia
Hoitaa	**LVM, UM, VNK, YM**
Tiedoksi	ALR, EUE, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, TPK, TRAFI, TULLI, VM